

17. Ялысе суртышто

1.

1. мўкшотарыште пашам ыштыме деч вара 2. кастене ушкалым лўштымө годым 3. чывым пукшымо деч ончыч 4. мўкш омарта воктен шогылтмо годым 5. вўдым оптымо деч вара 6. уныкам вучымо годым 7. сад-пакчам ончыктымо деч ончыч 8. чайым йўмө деч вара 9. мелнам кўэштме годым 10. кочкаш шичме деч ончыч

2.

1с. Пашаш кайымыж годым Ивук кевытыш пурыш. – On his way to work, Ivuk went to the store. 2е. Иктаж-көм вучымо годым жап кужун эрта. – Time passes slowly when you are waiting for someone. 3d. Туныктышын умылтарымыж годым Эрик окнаш ончен шинча. – While the teacher is explaining things, Erik is sitting and looking out of the window. 4b. Почтальон толмо годым Зоя пеш йывырта. – Zoya is very happy when the postman comes. 5. Йўр йўрмө годым ме мөнгыштө шинчена ыл'е. – We were sitting at home while it was raining.

3.

1. Мый урокым ыштымем деч вара ече дене мунчалташ каем. 2. Тудо пашам пытарымыже деч вара пörтылеш. 3. Тудо телевизор дене кинон ончымыжо деч вара толеш. 4. Нуно изиш каналтымышт деч вара пашам угыч ышташ тўналыт. 5. Ме кын'елмына деч вара зарядкым ыштена.

4.

1d. Пенсийыш лекме деч ончыч тудо школышто пашам ыштен. 2b. Уныкажым ужмыж годым тудо чот йывыртен. 3a. Мый самырык улмем годым футбол дене пеш сайын модынам. 4h. Радиом колыштмо деч вара мый кочамлан у уверым каласкаленам. 5f. Телефон йынгыртыме годым тый кушто ыльыч? 6с. Ялыште илымына годым ме чўккыдын чодырашке коштынна. 7g. Тудым вучымо годым ме чыла нерген кутырен налынна. 8е. Москош кайыме деч ончыч тудо Йошкар-Олаште илен.

5.

1. мелнам кўэштме деч ончыч 2. фильмым ончымо деч вара 3. кевытым почмо деч ончыч 4. вучымына годым 5. малаш вочмо деч ончыч 6. чайым йўмө деч ончыч 7. чодырам руэн пытарыме деч вара 8. ял гыч пörтылмө деч вара 9. йўштылмө годым 10. колым кучымо деч вара 11. тиде пörтым кычалме годым 12. тиде пörтым мумо деч вара 13. тўлымө годым

6.

1. Тый школышто пашам ыштет ыл'е. Тудо школышто пашам ышта ыл'е. Ме школышто пашам ыштена ыл'е. Те школышто пашам ыштеда ыл'е. Нуно школышто пашам ыштат ыл'е.

2. Тый кажне кечын йўштылат ыл'е. Тудо кажне кечын йўштылеш ыл'е. Ме кажне кечын йўштылына ыл'е. Те кажне кечын йўштылыда ыл'е. Нуно кажне кечын йўштылыт ыл'е.

3. Тый тидым от пале ыл'е. Тудо тидым ок/огеш пале ыл'е. Ме тидым она/огына пале ыл'е. Те тидым ода/огыда пале ыл'е. Нуно тидым огыт пале ыл'е.

4. Тый тунам олаште от иле ыл'е. Тудо тунам олаште ок/огеш иле ыл'е. Ме тунам олаште она/огына иле ыл'е. Те тунам олаште ода/огыда иле ыл'е. Нуно тунам олаште огыт иле ыл'е.

7.

1. кушкыт ыл'е 2. йоратем ыл'е 3. кушкеш ыл'е 4. онча ыл'е 5. лўшта ыл'е 6. йўштылыт ыл'е 7. ыштеда ыл'е

8.

а) Мый колым кучем ыл'е. Тудо книгам лудеш ыл'е. Ме олаште улына ыл'е. Нуно агытаным пукшат ыл'е.

б) Мый малем ыл'е. Тудо урокым ямдыла ыл'е. Тудо серышым воза ыл'е. Нуно ушкалым лўштат ыл'е.

с) Мый пирым ужынам. Ачам маскам ужын. Шўжарем мераным ужын. Изам ден акам рывыжым ужыныт. Ме шоншым ужынна. Ануш урым ужын.

9.

1. An apple never falls far from the tree. 2. An apple can be beautiful on the outside, but have a worm on the inside. 3. Don't go forwards without looking behind you.

10.

1. пўй – tooth 2. ўпкорно – part (hair)

11.

1. мўндырнө 2. ўмбалне 3. мўндыркө 4. ончылно/шенгелне 5. кўргыштө 6. воктене 7. ончыко 8. ўмбаке 9. мўндырчын 10. шенгечын 11. воктене 12. шенгеке 13. шенгелне 14. ончылнем 15. воктеке

12.

1. There is a river ahead of us. 2. Look on the shelf. 3. White snow covers the land. 4. We live far from school. 5. I recognized you from afar. 6. The fishing rod is standing beside the door. 7. Sit down beside me. 8. The bird alighted on top of the birch tree.

13.

How does the second picture differ from the first one? It's a sunny day. There are no clouds. Birds are flying in the sky. The house only has two windows. No chimney can be seen. A pine tree is growing close to the house; flowers are blooming. There are three beehives in front of the house. In the yard, beside the pine tree, there is a pig, a sheep, and a duckling.

14.

1. пукша 2. онча 3. кушкеш 4. шога 5. ыштат 6. лўшта 7. лектеш 8. кочкеш 9. йывыртат 10. пўрдеш 11. лўдеш 12. тўча

15.

1. Ануш кудывечыш кайыш да лудым, комбым ден чывым пукшыш. 2. Сурт кўргыштө паша эре шуко. 3. Коча(й) да кова(й) эрат-касат йол ўмбалне. 4. Кова(й) ушкалым лўшта, коча(й) вольыкым пукша да мўкшым онча.

16.

Stapan, when did you retire? – I retired this year. – Do you have a lot of free time now that you're retired? – That goes without saying. I don't hurry anywhere early in the morning; I do everything without rushing. – What do you do in your free time? – I read a lot, listen to the radio, watch television. – You're a jack-of-all-trades, aren't you? Now you probably have time to build guslis. – Yes. Before, there was never enough time for this. Now I can devote myself to my favorite work. – And how is your health? – I've got nothing to complain about as regard health. I try to keep myself fit: I do calisthenics, I go skiing in winter, I swim. – Do you also swim in winter? – Yes. That's very healthy.

17.

Эчанын йоча жапше Пўнчерьялыште эртен. Тиде ял – Элнет серыште верлана. Ял пеш мотор да ужарге. Ял лишне кугу лонга чодыра, кумда пасу. Ялыште кызыт шагал калык ила. Шуко ен олаш каен, тыш кенежым каналташ веле толыт.